

Decentralizáció és piacosítás

A helyi közüzemi szolgáltatások átalakulása Magyarországon

Péteri Gábor, peteri@pontes.hu

Az átalakulás folyamata

1. Jogi, igazgatási, tulajdonosi váltás (1990-91)
2. Szervezeti átalakulás (1990-1996)
3. Versenyszabályok, privatizáció (1995-)
4. Ágazati, környezetvédelmi szabályok (1995-)
5. Szociális támogatások (1998 -)
6. Állami szerepvállalás átértelmezése

Tulajdonosváltás

Helyi önkormányzati vagyonátadás:

- Közművek: korlátozottan forgalomképes törzsvagyon
- Üzemeltetői vagyon megosztása

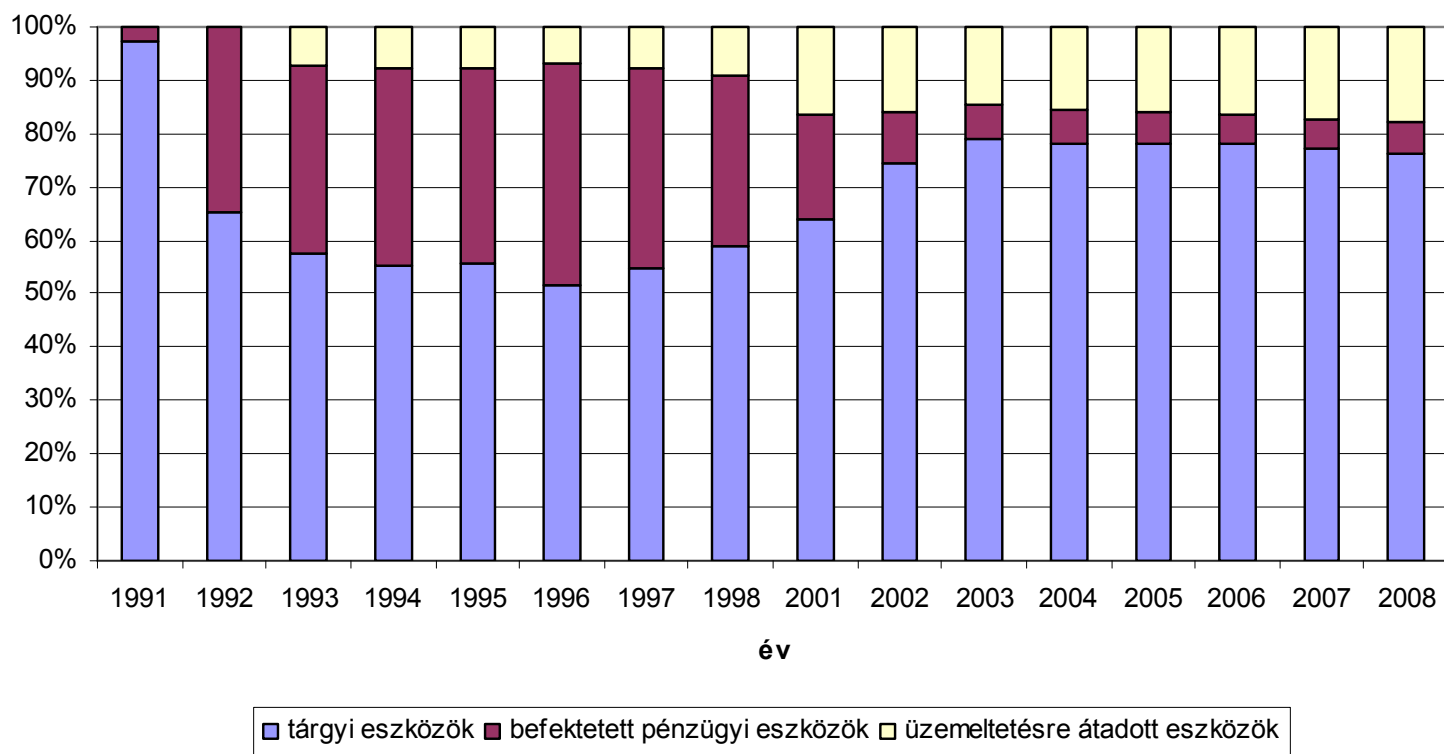
„Dolgozói alapítvány”

Önkormányzati vagyonkezelés (2007):

- vagyonkezelési szerződés
- szolgáltató holdingok

Önkormányzati vagyon szerkezete

Önkormányzati befektetett eszközök összetétele

Szervezeti átalakulás

Vízgazdálkodási szervezetek:

1985: 33 db

2005: 350 db

Szervezeti forma váltás 1996-ig lezajlott

MAVÍZ tagok (2007):

részvénytársaság: 29

korlátolt felelősségű társaság: 64

önkormányzati intézmény, kht: 9

Szolgáltatók, 1997

<i>Ellátott települések száma</i>	<i>Szolgáltatók</i>		
	<i>Víz</i>	<i>Szennyvíz</i>	<i>Víz és/vagy szennyvíz</i>
<i>1</i>	149	116	167
<i>2-10</i>	120	60	128
<i>11-50</i>	39	14	39
<i>50<</i>	16	-	16

Piaci integráció

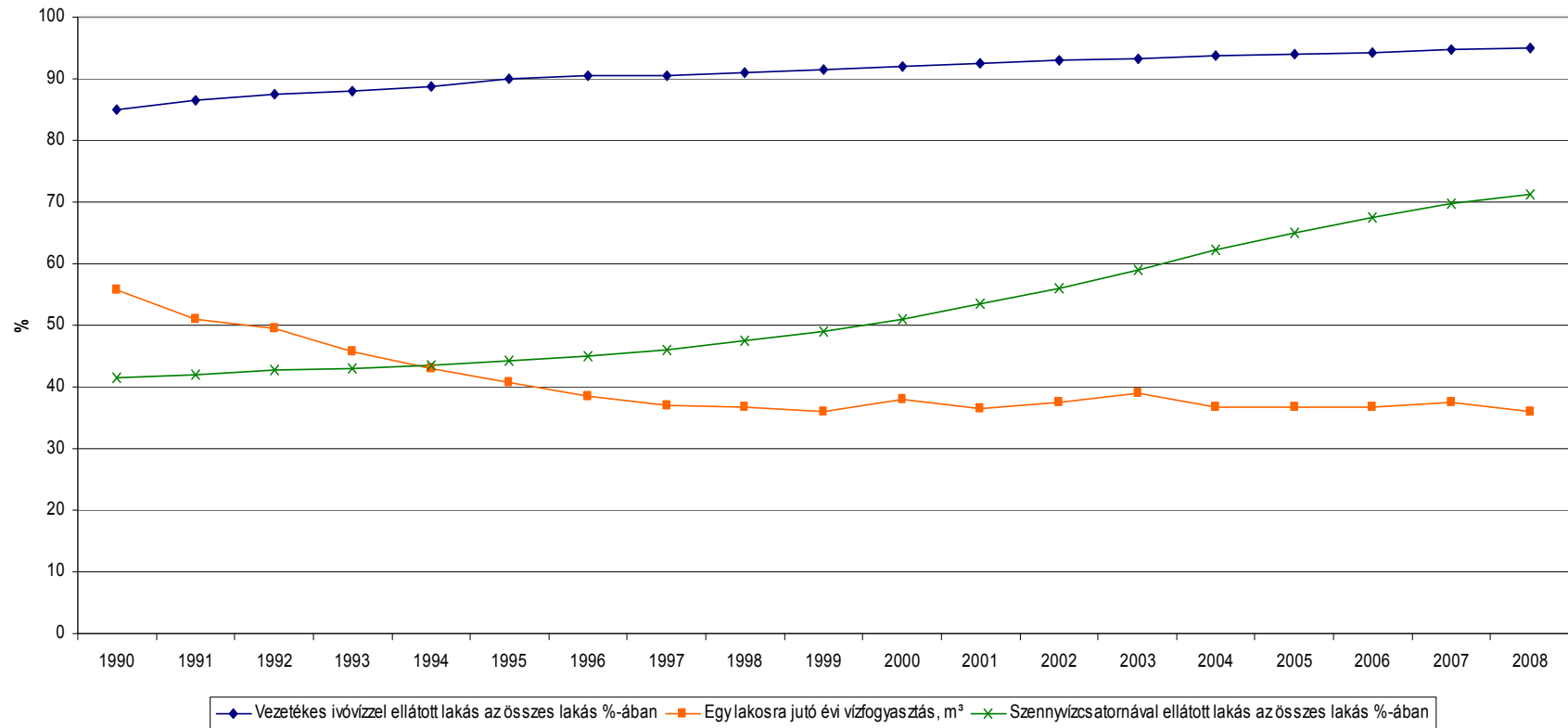
<i>Szolgáltatásfajta</i>	<i>Átlagosan ellátott települések</i>	<i>Legtöbb település</i>
Hulladék elhelyezés	4.5	227
Hulladékgyűjtés	4.1	227
Vízhalózat üzemeltetés	1.7	31
Szennyvíztisztítás	2.2	124
Kéményseprés	5.4	82

Kommunális szolgáltatások szervezése

<i>Szolgáltatás</i>	<i>Önkormányzat végzi (1994)</i>	<i>Saját intézmény (2006)</i>
Parkfenntartás	77%	74%
Szennyvízelvezetés, tisztítás	21%	14%
Vízhalózat üzemeltetés	8%	14%
Hulladékgyűjtés	28%	11%
Hulladéklehelyezés	44%	10%
Távhőszolgáltatás	33%	6%

Vízellátás és fogyasztás

Víz és csatornellátottság

Versenykörnyezet kialakítása

Koncesszió (1991)

Szolgáltatási színvonal, ellátási szabályok

Törvények: vízgazdálkodás(1995),

távhő-ellátás (1998),

hulladékgazdálkodás (2000)

Szolgáltatások kötelező igénybevétele (1995)

Közbeszerzés (1995)

Privatizáció

Vízgazdálkodás: lakosság 23%-át látják el

Koncessziós szerződés (15-25 év)

Önkormányzati fejlesztési kötelezettség

Üzemeltető cég: kisebbségi tulajdon \Leftrightarrow nagy befolyás az igazgatótanácsban

Felújítási, építési munkák saját céggel

Terjeszkedő üzletpolitika

Pécsi vízmű esete

Lyonnais des Eaux/SUEZ (1995): üzemeltető cégben 48%
Öt szolgáltatási szerződés 25-35 évre (36 település, 200E fő)
Leasing díj=felújítás költségei; de saját kivitelezésben
Hálózati veszteség: 36%=>20%
Terjeszkedési politika: 17 vállalkozás
Hitelfelvétel, kötvénykibocsátás (tulajdonos feltételes kötelezettségvállalása)
Kivásárlási tárgyalás elutasítása=>eszközök lefoglalása
Új helyi üzemeltető cég kijelölése
400 dolgozó átvétele (vezetők nem)
Önkormányzati bank hitelével a cég adósságának megvásárlása

Finanszírozás

Árszabályozási hatáskör decentralizációja (1990)

Központi fogyasztói ártámogatások megszüntetése

Önkormányzati lakásfenntartási támogatás (1993)

Központi vízdíj támogatás bevezetése (1992)

Csökkenő normatív támogatások (Ft/fő)

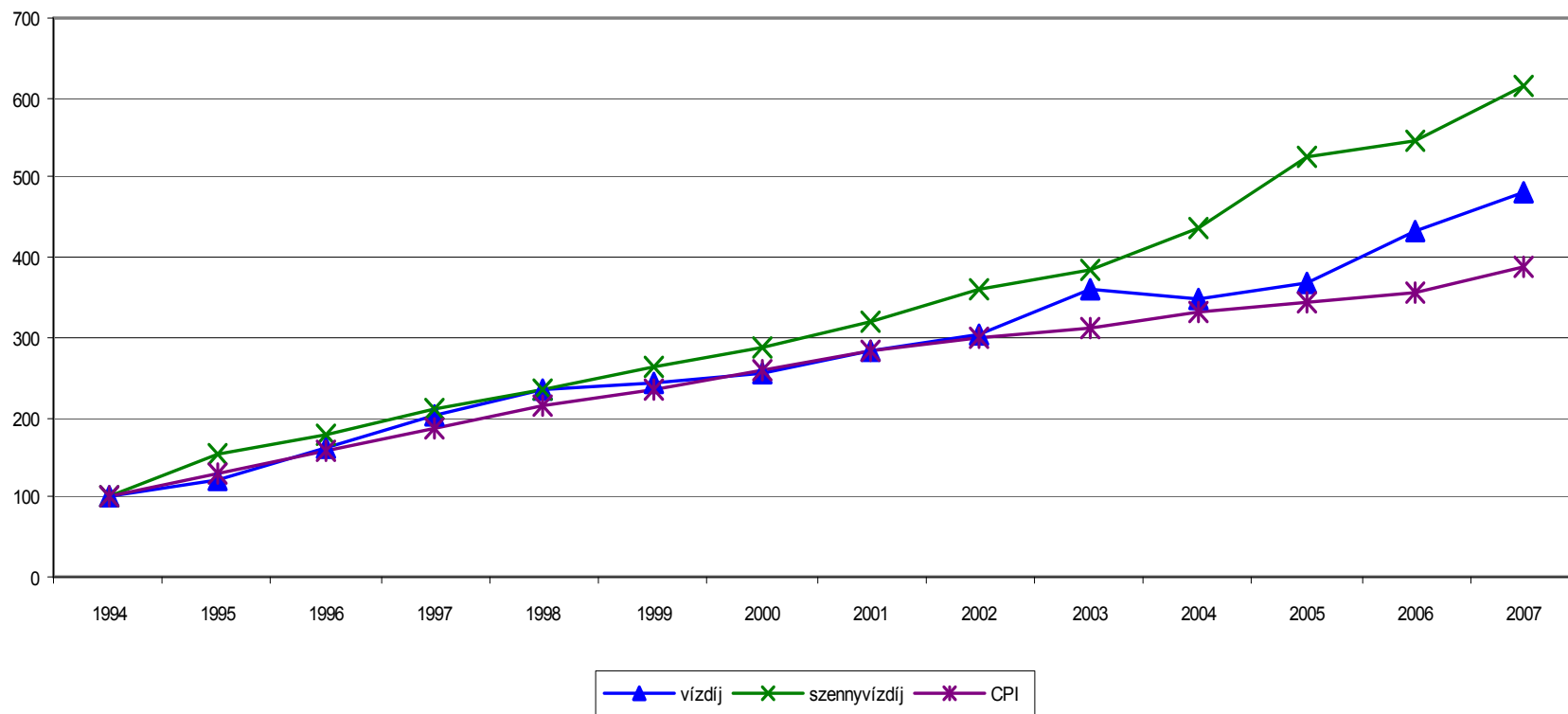
Új beruházás-támogatási rendszer kialakítása

Lakossági és közületi díjak

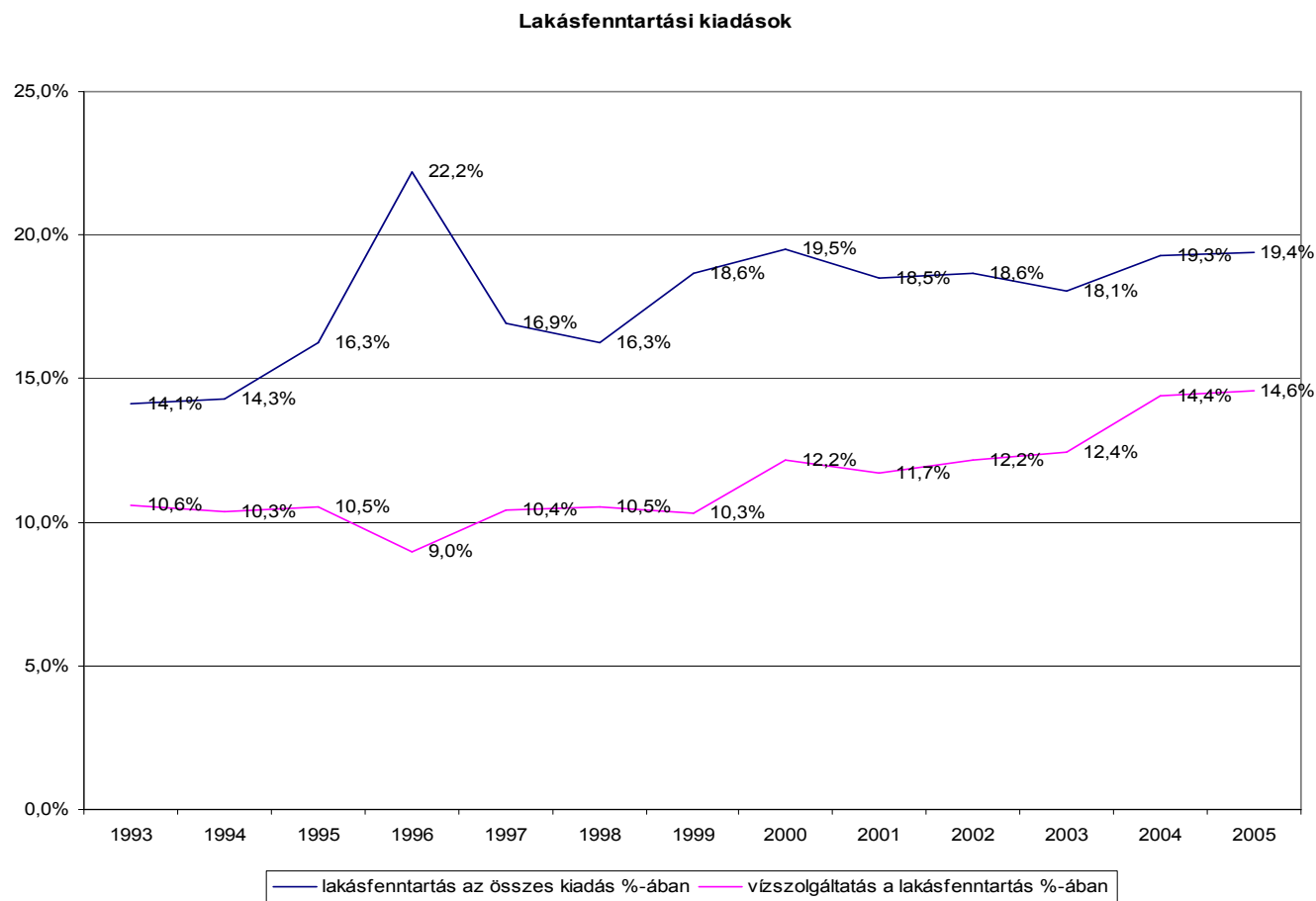
<i>Szolgáltatás</i>	<i>1999</i>	<i>2004</i>
Lakossági víz- és szennyvízdíj (EUR/m ³)	0.77	1.24 <i>1999-es áron: 0.80</i>
Közületi víz- és szennyvízdíj (EUR/m ³)	0.86	1.39 <i>1999-es áron: 0.90</i>

Víz- és szennyvízdíjak változása

Víz- és szennyvízdíj alakulása

Lakásfenntartási kiadások

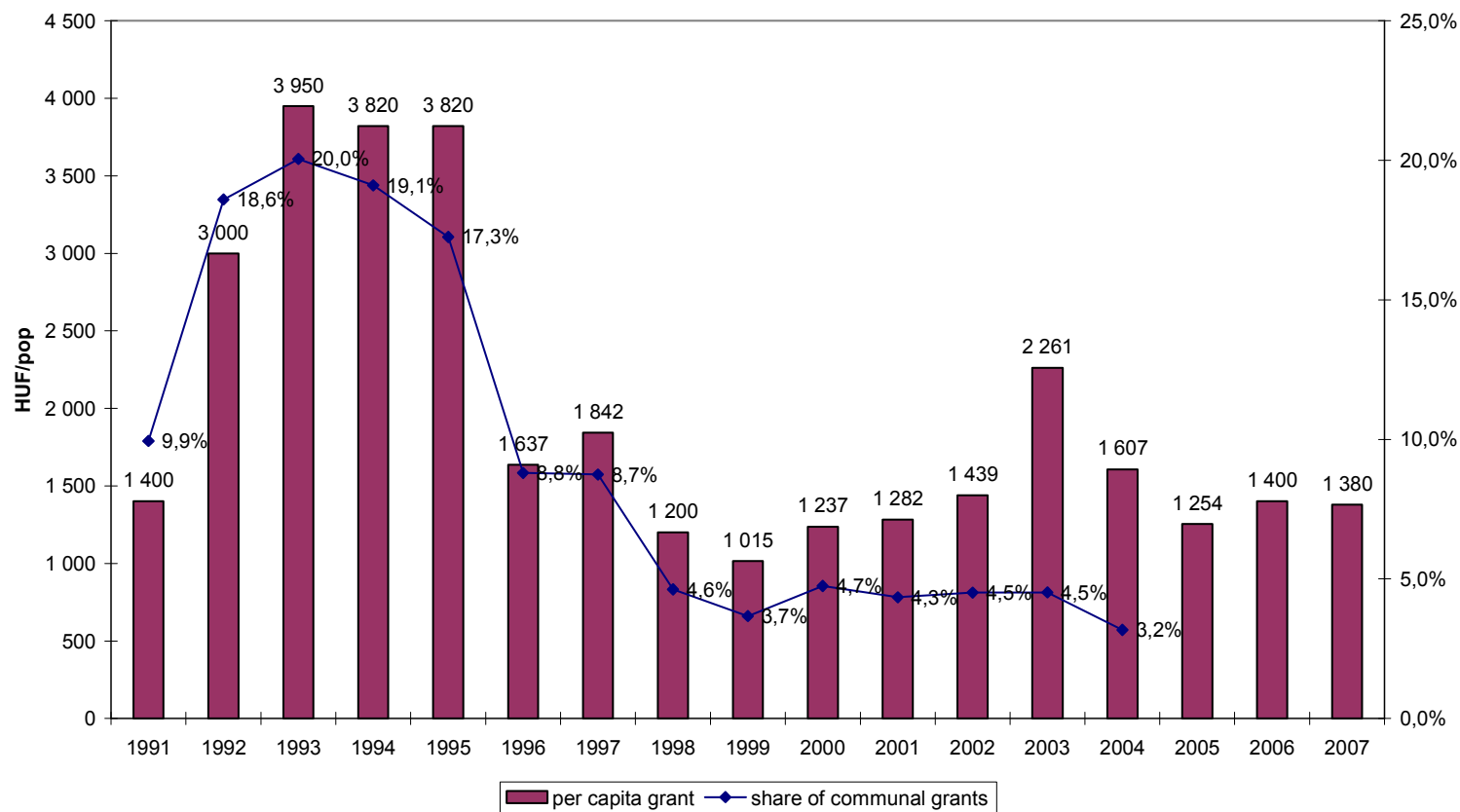

Vízellátás megfizethetősége (2009)

Települési átlagok	<i>Vízkiadások jövedelemhez viszonyított aránya (%)</i>	
	<i>összesen</i>	<i>alsó jövedelmi tizedben</i>
Ország összesen	3,2	5,7
Maximum	28,2	50,2

Normatív kommunális támogatás

Communal grants, 1991-2007

Központi támogatások

Vízdíj kiegészítő támogatás: 5-6 Mrd Ft (80 db)

Címzett és céltámogatások: víz=>szennyvíz

Környezet és Energia OP: € 4,9 Mrd (2007-13)

Prioritástengelyek:

- Egészséges tiszta települések (53%)
- Vizeink jó kezelése (29%)

Vitatott kérdések

Önkormányzati-szolgáltatói viszony

Céltámogatási rendszer felesleges kapacitásokat hozott
létre: szennyvíztisztítók, lerakók

Piaci integráció

Holding hatásai:

- gazdálkodásra
- helyi döntésekre

Központi szabályozó hatóság lehetősége

Adat- és információhiány